

Landbruksdepartementet
Landbrukspolitisk avdeling
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2004/1001	Doknr.: 21
Mottatt: 28 JUN 2004 LP/SJ	
Saksbeh.: AAL	Ark.: 514
Kopi:	Avskr.:

Oslo, 25.06.2004
Deres ref.: 200401001-/agl
Vår ref.: 3.01 LEW/AF/RGV

SAMORDNING OG REVISJON AV ERSTATNINGSFORSKRIFTER – HØRINGSUTTALELSE FRA NORSK SAU- OG GEITALSLAG

Viser til høringsbrev datert 6. mai 2004, samt samtale 21. juni 2004 mellom Ragnhild G. Vikesland og Arve Gladheim ang. utsettelse for høringsuttalelse fra NSG.

Norsk Sau- og Geitagslag har gjennomgått høringsdokumentene og, så langt dette lar seg gjøre med de forutsetninger som er lagt til grunn, foretatt vurderinger av konsekvenser i forbindelse med omleggingen.

Generelt vil vi si at dette er et komplekst område å forholde seg til. Høringsdokumentene er uoversiktlige.

NSG ser det som positivt at det blir lagt opp til en samordning av de ulike ordningene som kan gjøre det greiere for søkerne å vite hvor de skal henvende seg til i forbindelse med søknader etc. Samtidig er NSG, som hovedorganisasjon for småfeholderne i Norge, opptatt av at erstatningsordningene må reflektere kostnadsnivået med oppståtte situasjoner og at endringer ikke må føre til dårligere løsninger for næringa.

Naturlig nok er det i høringsuttalelsen fra NSG lagt vekt på det som omhandler Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon

Innledning

Hensikten med erstatningsordningen har vært, og sies fortsatt å være, å gjøre det lettere å starte opp igjen med dyr etter nedslakting. Slik den nye ordningen tegner til å bli er det tvilsomt om den viderefører dette prinsippet fullt ut fra den gamle ordningen. Det er imidlertid vanskelig å beregne dette eksakt, så lenge det er flere uavklarte variabler i regnestykket. I forslag til ny forskrift foreslås det at sparte kostnader skal trekkes fra (§ 5) og at Statens landbruksforvaltning skal fastsette standardsatser for tapte produksjonstillegg (§ 10). Hva som

eksakt ligger i dette vites ikke per dato. I våre beregninger på hvordan den nye ordningen vil slå ut økonomisk har vi støttet oss til høringsbrevets forutsetninger for beregning av standardsatser etter § 10. Derimot har vi ikke trukket fra eventuelle sparte kostnader, da det er høyst uklart hva som skal tas med. Derfor må våre beregninger ses på som det absolutt gunstigste utslag av ny ordning. Det negative utslaget vil øke i takt med de kostnadsreduksjoner som eventuelt regnes inn.

Det at tilskuddsutbetalingene blir mindre enn de har vært, hvilket våre beregninger viser, vil slå svært uheldig ut for brukerne som ønsker å starte på nytt.

Våre beregninger viser en redusert tilskuddsutbetaling på mellom 200 000 og 300 000 kroner for sauebruk med pålagt nedslakting og en minus på opp mot 100 000 kroner for de som velger frivillig nedslakting. Hvor mye en vil tape på omleggingen i forhold til dagens ordning, avhenger av når på året en får pålegg om nedslakting eller restriksjoner mot å slippe på fellesbeite og sjølsagt med besetningsstørrelse.

Eksempelene nedenfor bygger på utregninger for bruk med 130 vinterfôra sauer som ligger i grovfôrsonen 5 og distriktssonen 2.

Eksempel 1: Pålegg/restriksjoner gis 1. februar

	Foreslått ordning i forhold til dagens (kr)
Pålagt nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 44 mnd. etter pålegget.	- 230 295
Innkjøp av 65 søyelam 44 mnd. etter pålegget.	- 259 730
"Frivillig" nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 9 mnd. etter pålegget.	- 19 243
Innkjøp av 65 søyelam 9 mnd etter pålegget.	- 49 258

Eksempel 2: Pålegg/restriksjoner gis 1. juni

	Foreslått ordning i forhold til dagens (kr)
Pålagt nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 40 mnd. etter pålegget.	- 230 295
Innkjøp av 65 søyelam 40 mnd. etter pålegget.	- 259 730
"Frivillig" nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 4 mnd. etter pålegget.	8 057
Innkjøp av 65 søyelam 4 mnd etter pålegget.	- 21 958

Eksempel 3: Pålegg/restriksjoner gis 1. november

	Foreslått ordning i forhold til dagens (kr)
Pålagt nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 40 mnd. etter pålegget.	- 157 420
Innkjøp av 65 søyelam 40 mnd. etter pålegget.	- 189 115
"Frivillig" nedslakting	
Innkjøp av 130 søyelam 4 mnd. etter pålegget.	- 64 818
Innkjøp av 65 søyelam 4 mnd etter pålegget.	- 92 573

Kommentarer til de ulike paragrafene

§ 2 Virkeområde

Denne paragrafen tar for seg hvem som har krav på erstatning. Å sette ei grense ved å ikke utbetale tilskudd til de med mindre omsetning enn 30.000 kroner de siste 12 månedene, vil i praksis si at alle sauebruk med mindre enn 25-30 vinterfôra søyer, dersom det ikke finnes annen næringsproduksjon på gården, er utelatt fra ordningen. Sjøl om disse brukerne sikkert vil klare seg økonomisk, i og med at de må ha andre inntekter, blir spørsmålet mer om ei slik grense tjener resten av saueholdet. Dersom slike bruk faller utenom tilskuddsordningen kan en oppleve at disse for eksempel vil være svært tilbakeholdne med å rapportere om selvdøde dyr, på tross av at det er en plikt om å melde fra om dette til Mattilsynet. I så fall vil det være svært betenkelig med tanke på den norske husdyrhelsa.

§ 4 Generelle vilkår

Andre avsnitt sier at *"For erstatning etter matloven § 22 tredje ledd og § 31 er det et vilkår at tapet ikke kan dekkes gjennom en alminnelig forsikringsordning eller at den pålegget retter seg mot (søkeren) ikke får dekket tapet på annen måte."*

På side 12 i høringsbrevet slås det fast at per dato, anses ikke slike tap som omfattes av den forskriften å være dekket av alminnelige forsikringsordninger. På tross av denne avklaringen skaper forbeholdet i § 4 usikkerhet. Usikkerheten går på hvem som skal avgjøre om de alminnelige forsikringsordningene til en hver tid er gode nok. Skal det være opp til Staten ved Statens landbruksforvaltning å avgjøre dette alene, eller hvordan er dette tenkt?

§ 5 Fradrag i erstatningen

I paragrafens siste setning står det at sparte kostnader som følge av pålegget, skal trekkes fra ved erstatningsberegningen. Denne setningen skaper usikkerhet. Spørsmålet som er ubesvart, er hva og hvor mye dette vil dreie seg om og hvem som skal regne ut de sparte kostnadene?

§ 6 Minsteutbetaling og egenandel

I denne paragrafen er det innført en egenandel på 20 % for erstatning for dyra for de som velger såkalt frivillig nedslakting. Dette er et nytt prinsipp, men er ment å skulle jevne ut forskjellen mellom de foreslåtte standardsatsene og de gamle satsene på 1.100 eller 1.900 kroner. Ved å sammenligne den gamle tilskuddsordningen med den foreslåtte vil en se at det en får mer i erstatning for dyra vil bli mer enn oppspist av reduserte produksjonstillegg i de påfølgende åra.

§ 7 Erstatning etter offentlige pålegg

Erstatning for dyra vil bli som før, det vil si etter standardsatser. Et greit prinsipp som viderefører dagens praksis.

Hus, gjødsel, fôr, redskaper/maskiner og annet materiell/inventar som er pålagt destruert erstattes med verdien på påleggstidspunktet. Det usikre her blir verdissetingen av dette. Hvordan er det tenkt? Før en kan si mer konkret om dette må en vite mer om prinsippet for verdifastsettingen.

Videre heter det i 3. punkt i denne paragrafen at standardhevning skal komme til fratrukk. Både verdi på påleggstidspunktet og fratrukk for standardhevning må nødvendigvis vises før til skjønn. Når en samtidig har foreslått å forlate prinsippet med lensmannsskjønn blir spørsmålet hem og hvordan dette er tenkt løst? Her ligger en stor usikkerhet i erstatningsordningen som kan skape mange tvister.

